

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

9

Številka: 210-01/16-2/ EPA 1348-VII
Ljubljana, 8. september 2016

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Letnemu poročilu o delu Policije za 2015

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je na 77. seji 7. septembra 2016 obravnavala Letno poročilo o delu Policije za 2015, EPA 1348 - VII (v nadaljevanju: letno poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

Predstavnika Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) in Policije sta predstavila delo Policije 2015. Izrazila sta zadovoljstvo, da poročilo o delu Policije lahko predstavita Državnemu svetu in Državnemu zboru, saj javnost tako bolj podrobno spozna delo Policije in je tudi lažje vzpostaviti dialog.

Leto 2015 je bilo zaznamovano predvsem z begunsko krizo in s policijsko stavko. Ob begunski krizi so se pokazale posledice dolgotrajnega materialnega in kadrovskega varčevanja v Policiji in le s skrajnimi napor ter ob pomoči drugih služb in organizacij je Policija obvladovala vse aktivnosti. V času begunskega vala je Policija vzpostavila dobro sodelovanje s policijami iz sosednjih in drugih držav in tako je v času begunske krize slovenskim policistom na pomoč priskočilo okoli 500 policistov iz drugih držav. MNZ in Policija sta 2015 uspešno črpala denar iz evropskih skladov, kar velja tudi za sredstva za obvladovanje begunskega vala. Policija je tako pridobila okoli 10 milijonov evrov in je lahko dodatno opremila policiste za delo na terenu v času begunske krize. Že v času begunske krize so policisti pričeli z najdaljšo policijsko stavko v zgodovini (začetek novembra 2015).

Poleti 2015 je bil odprt nov forenzični laboratorij, ki omogoča delovanje vseh strokovnih skupin na enem mestu. Hkrati z novogradnjo je bilo pridobljene veliko nove opreme, ki je bila skoraj v celoti plačana iz evropskih razpisov, za celotno gradnjo pa je bilo 2/3 sredstev iz

evropskih skladov. Forenzični laboratorij ima trenutno že 20 mednarodno akreditiranih linij, kar omogoča učinkovito preiskovanje kaznivih dejanj.

Leto 2015 predstavlja pomemben mejnik glede šolanja policistov. Po dolgoletnih prizadevanjih je z izobraževanjem po višješolskem študijskem programu začela 1. generacija 100 študentov. Ta študij bo nadomestil in nadgradil prejšnji kadetski sistem izobraževanja policistov, ki zaradi zahtevnosti nalog potrebuje višjo stopnjo izobrazbe. Nov sistem izobraževanja bo omogočal tudi reden dotok novih policistov. Policija tako ne bo odvisna od vsakokratnih sklepov vlade glede novih zaposlitev.

Preiskanost kaznivih dejanj 2015 je bila najvišja v zadnjih 10 letih (52 %), kaznivih dejanj je bilo manj kot 2014, prav tako se znižuje delež kršitev javnega reda in miru. Povišuje se delež lastnih policijskih prijav, kar je rezultat aktivnega in uspešnega preiskovalnega policijskega dela. Delež gospodarskih kaznivih dejanj se zmanjšuje, povišuje pa se višina škod preiskovanih dejanj. Šibka točka varnostne situacije ostaja prometna varnost. Število prometnih nesreč se je še naprej zniževalo, povečalo pa se je število smrtnih žrtev. Policija se skupaj z drugimi deležniki trudi trend ponovno obrniti navzdol in priznava, da je 2015 k slabšemu rezultatu delno prispevala tudi policijska stavka. Za 10 % se je zmanjšala količina pritožb na delo policistov, tudi groženj in napadov nanje je manj, vendar pa ti postajajo bolj nasilni. Na MNZ in policiji poteka iskanje rešitev, kako policiste pripraviti na vedno bolj nasilne napade.

Proračun policije se je 2015 začel povečevati tako za materialne stroške kot tudi za investicije. Letos bodo investicije znašale okoli 44 milijonov evrov. Zaradi dolgotrajnega varčevanja mora trend povečevanja sredstev trajati nekaj časa, da si bo Policija materialno in kadrovsko opomogla. Kadrovska problematika se je 2015 začela reševati, zaposlili so nove policiste in nove nadzornike meje, vendar glede na upokojevanje in odliv kadra še nekaj let ne bo stabilne kadrovske situacije. Policija je glede na varnostna predvidevanja MNZ predlagala dvig kadrovskega načrta v Policiji.

Glede razvoja Policije sta pomembna 2 dokumenta: Resolucija o dolgoročnem razvojnem programu Policije do leta 2025, ki je bila že sprejeta in načrtuje razvoj, opremo in kadre Policije za naslednjih 10 let. Policija upa, da v prihodnje vlaganja ne bodo določena za vsako leto posebej, ampak bodo načrtovana dolgoročno. V Državni zbor pa je bil ravnokar vložen Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o organiziranosti in delu v Policiji, ki uresničuje tudi nekatere dogovore, zapisane v stavkovnem sporazumu, poleg tega pa želi postaviti temelje za delovanje Policije v prihodnje in omogočiti vzpostavitev stabilnega varnostnega sistema.

* * *

Komisija je poročilo Policije pohvalila kot dobro pripravljeno in pregledno. Komisija je še posebej izpostavila dobro delo policistov v času begunske krize, v kateri je bila ravno Policija med vsemi državnimi organi najbolj obremenjena.

Člani komisije so izrazili zadovoljstvo, da je država končno prisluhnila potrebam Policije in je v zadnjem letu začela reševati kadrovske in materialni položaj policistov. Tako komisija kot Državni svet sta v preteklosti v svojih mnenjih že opozarjala, da pretirano varčevanje lahko povzroči težave pri delu Policije in vpliva na varnost državljanov in policistov. Predstavniki policije se je zahvalil za podporo komisije in Državnega sveta v njihovih prizadevanjih za izboljšanje materialnega položaja Policije.

Člani komisije so izrazili zadovoljstvo, da je po dolgotrajni stavki prišlo do sklenitve stavkovnega sporazuma, ki bo omogočil povišanje plač policistom in povečanje sredstev za materialne in investicijske stroške. Komisija je poudarila, da gre v primeru policijskega dela

za specifično delo, ki ga težko primerjamo z drugimi državnimi uslužbenci, zato bi bil po njihovem mnenju nujen pogovor o statusu policistov. Predlagatelji so opozorili, da je bil stavkovni dogovor namenjen odpravi plačnih nesorazmerij in predvsem povišanju plačnih razredov policistom na terenu. Stavkovni sporazum pa ni bil namenjen odpravi kakšnih drugih anomalij v sistemu Policije ali spremembi sistema. Komisija je poudarila, da je pomembno vedno znova izpostaviti dobro delo posameznih policistov in jih postaviti za zgled. Predstavniki Policije je poudaril, da je to stalna praksa v Policiji in na MNZ in da policiste, ki se izkažejo s posebej hrabrim ali požrtvovalnim dejanjem, pohvalijo in jim namenijo manjšo nagrado. Želijo pa si, da bi jim plačni sistem omogočal, da bi zaslužnim policistom lahko izplačali tudi delovno uspešnost.

Člani komisije so želeli preveriti, ali je bila pripravljena kakšna ocena, koliko je stala stavka policistov. Predstavniki Policije je komisiji povedal, da se posebna ocena o ceni stavke ni delala, saj so policisti vse delo, v skladu s pravili policijske stavke, opravili. Bilo je res manj pobranih glob, vendar pa višine glob Policija ne načrtuje in namen Policije ni, da bi od državljanov izterjala globe v neki vnaprej določeni višini.

Komisija je izrazila obžalovanje zaradi slabe prometne varnosti, saj se je število smrtnih žrtev 2015 v primerjavi z letom prej povečalo. Strinjala se je z oceno predlagateljev, da je verjetno tudi policijska stavka nekaj doprinesla k slabšim rezultatom. Za prometno varnost sta pomembna tako preventiva kot represija in posamezniki prometna pravila spoštujejo bolj, če vedo, da bodo za kršitve kaznovani. Ob stavki in begunski krizi pa je bilo nemogoče zagotoviti dovolj policistov za vse naloge na terenu. Vendar so člani komisije pri tem poudarili, da je Policija v sistemu prometne varnosti sicer zelo pomemben element, vendar pa ne edini. Le sodelovanje vseh deležnikov lahko pripomore k temu, da se bo število prometnih nesreč s smrtnim izidom približalo rezultatom pred 2014.

V zvezi s prometno varnostjo je komisija ponovno preverila, ali v Policiji in na MNZ razmišljajo o uvedbi specializirane enote avtocestne policije, kot jo poznajo v nekaterih drugih državah. Predstavniki Policije je komisiji predstavil rezultate projekta PEGAZ, ki ga je izvajala prometna policija. Projekt je pokazal, da Policija ne potrebuje specializirane enote avtocestne policije in da lahko naloge dobro opravljajo prometni policisti, ki se jih dodatno usposobi za delo na avtocestah. Žal pa se tudi prometna policija srečuje s problemom pomanjkanja kadra, saj je zasedenost prometne policije trenutno okoli 70 %. Predstavniki policije je zato izrazil prepričanje, da se bo s kadrovsko okrepitevijo Policije del kadra preselil tudi v prometno policijo in bo tako tudi na avtocestah prisotno več policistov, kar bo izboljšalo prometno varnost. Predstavniki Policije je še omenil, da bo nadzor nad prometom v prihodnje lažji, ker bo Policija dobila nova vozila in motorje, skupaj z DARS pa Policija preverja tudi nove načine merjenja hitrosti, t. i. sekcijsko merjenje hitrosti, ki ga bodo začeli najprej izvajati na odseku AC Trojane–Blagovica.

Komisija je poudarila pomen sodelovanja policistov in lokalnega okolja. V primeru dobrega stika z ljudmi, poznavanja terena in problematike okolja je preventivno delovanje Policije boljše. Člani komisije so izpostavili izjemen pomen prisotnosti policistov na terenu, saj že samo z občasno prisotnostjo umirijo določene kritične točke v lokalnih okoljih in udeležence v prometu spodbudijo k večjemu upoštevanju prometnih predpisov ali preprečijo druga kazniva dejanja. Člani komisije so na podlagi izkušenj iz lokalnih okolij pohvalili delovanje varnostnih svetov in Svetov za preventivo, ki omogočajo načrtovanje skupnega delovanja na varnostnem področju. V tem okviru je komisija poudarila še pomen upokojenih policistov, ki lahko po upokojitvi aktivno delujejo v lokalnem okolju in pomagajo s svojim znanjem. Predlagatelj sta izpostavila, da bi v ta namen lahko uporabili tudi rezervno sestavo Policije, vendar pa bo treba sistem rezervne policijske sestave urediti, saj se je v času begunske krize pokazalo, da sistem ne deluje, saj je bilo na razpolago samo 150 rezervnih policistov.

Člane komisije je zanimalo, kako je na delo Policije vplival projekt LIBRA, ki se je sicer končal že pred časom. Predstavniki MNZ je zatrdil, da je revizija projekta pokazala, da je bil

projekt učinkovit in uspešen. Njegov namen je bil dosežen, saj se je v policijskih upravah, ki so bile del projekta, število vodstvenih kadrov zmanjšalo, uspeli pa so povečati število policistov na terenu, kar je bistveno za varnost in občutek varnosti v javnosti.

Ob tem, da je komisija izrazila zadovoljstvo zaradi kadrovske okrepitve Policije kot tudi izboljšanih materialnih pogojev za delo, je člane komisije zanimalo, ali bo Policija tudi na področju informacijskih tehnologij izboljšala svoje delo. Predstavniki Policije je komisiji pojasnil, da je bilo 2015 približno 5 milijonov evrov namenjenih novi informacijski opremi policistov. Med drugim so policisti prejeli 38 POS terminalov, tako da tujci prometne kazni lahko zdaj poravnajo s kartico, prav tako se uvaja ePolicist, kar pomeni, da policisti uporabljajo službene tablice, vse to pa jim omogoča hitrejše in lažje delo.

Komisija je izrazila zadovoljstvo, da bodo policisti letos dobili v uporabo več novih in s tem varnejših vozil kot tudi varnejše jopiče in nove varnostne (neprebojne in protivodne) srajce, kar bo omogočilo večjo varnost policistov. Člani komisije so se strinjali s predstavnikom MNZ in Policije, da je poleg varovalne opreme nujno hkrati poskrbeti za stalno izobraževanje in usposabljanje policistov, saj varovalna oprema sama po sebi ni dovolj. Predstavniki MNZ je poudaril, da se zavedajo pomena dobre usposobljenosti policistov in je komisiji pojasnil, da želi MNZ sedanji nivo usposobljenosti policistov še zvišati in zato izvajajo tudi t. i. situacijske vadbene in pripravljajo policiste na vedno nove in bolj zahtevne varnostne razmere.

V zvezi z varnostjo policistov je komisija želela preveriti tudi vprašanje glede paralizatorjev, ki je aktualno ob spremembah in dopolnitvah Zakona o organiziranosti in delu v Policiji. Predstavniki MNZ je članom komisije pojasnil, da v primeru uporabe paralizatorjev ne gre za nova pooblastila Policiji. Gre za eno od stavek zahtev policistov, ki želijo urediti uporabo paralizatorjev pri nas in s tem povečati svojo varnost in varnost ostalih udeležencev pri posredovanjih. Evropske statistike glede uporabe paralizatorjev namreč kažejo, da je v primeru posredovanja s paralizatorjem do 60 % manj poškodb na obeh straneh kot pa v primeru uporabe drugih metod za umirjanje. Policija in MNZ se zavedata nasprotovanj v javnosti in medijih, vendar poudarjata, da policisti zelo težko uporabijo strelno orožje, saj so posledice lahko nepovratne in se zato večkrat izpostavijo veliki nevarnosti, paralizator pa bi v primeru potrebe lahko uporabili bolj varno. Večina evropskih policij uporablja paralizator, zato predlagatelji menijo, da je tudi to argument v prid spremembi glede uporabe paralizatorjev pri nas.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Rajko Fajt.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.